

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Difficultas II [i. e. III]. Solutio Objectionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

absoluta involvere imperfectionem, maiorem aliquem conatum, exclusionem præsentis perfectionis; idem dicam de carentia potestatis ordinariæ. Posset hæc regula dari & taxa, ut recte aliqua dividantur in absolutum & ordinarium in Deo, id tunc fiet, quando ageretur de talibus, quæ nata sunt perfectionare aliud extra se, g. operativa divina circa creaturas, nata est perfectionare creaturas: quia autem scientia divina, non est nata perfectionare objecta extra Deum posita, sed Deum noscentem, fit, ut non dividatur in scientiam ordinariam & absolutam: quia autem etiam dominium perfectionat non creaturam, quam deicit ad conditionem servi, sed ipsum Deum: fit, ut etiam non possit recte dividi, in dominium absolutum & ordinarium. Sed quare non nisi, quæ nata sunt perfectionare alia extra se, possunt dividi in potestatem absolutam & ordinariam? huius rationem ipsa inductio in scientia & operativa divina, aliisque similibus, ostendit, quæ nobis notiora sunt. Deinde, quia non videtur in iis, quæ perfectionant ipsum Deum, esse locus absolutæ potestatis & ordinariæ: nam suas felicitates Deus æqualiter possidet. Denique posito quod non nisi de potentia absoluta conveniat aliquid perfectionativo ad extra, non sequitur defectus perfectionis in ipso habente potestatem, cum non sit natum perfectionare, nisi alia extra se. Jam autem in illis, quæ sunt nata perfectionare ipsum habentem, quæ talem, si sit defectus aliquis membri divisionis, erit defectus, in ipso met habente. Non nego quidem, quod sit perfectio habere perfectionem perfectionantem ad extra; sed tantum dico in istis valere divisionem, de qua controversatur, quæ sunt perfectiones primo respicientes, & ordinatæ, ad aliud extra se, perficiendum. Ad eum modum quo, licet ex communi ratione accidentis, relatio dicat esse, In, pro primario tamen, dicit esse, Ad. Posito autem, quod prædicta regula non teneret, quæcunque alia dabitur, si sit legitima militabit pro nostro intento.

Quod attinet ad Instantias, quibus prædicta divisio illustrata à Ripalda, non convincunt. Concedo dari duplicem potestatem agendi in Deo, ut voluit instantia, prima & quinta. Sed nego Consequentiam sicut negaretur, si quis poneret duplicem scientiam dari, absolutam & ordinariam. Rursus. Nego minus connecti cum Deo potestatem ordinariam, quam connectitur cum Christo dominium excellens; consequenter utrumque erit inabdicabile. Obligatoria quidem alicujus potestatis in Christo concedi potest, si illa non sequatur ipsam unionem hypostaticam, & ejus suppositionem; jam autem, ex dictis, potestas ordinaria sequitur conditionem Deitatis. Respublica potest aliquid potestatem obligare, quia non est de ejus

essentia habere omnem possibilem potestatem, & perfectionem, secus est de Deo.

4. INSTANTIA. Si non supponit dominium proprietatis justitiale in Deo, non est contra nos, si autem supponit, & tueretur quis creaturæ ad Deum justitiam rigorosam, adhuc non probaretur Deum posse obligari creaturæ, ex justitia, si autem negetur dari etiam creaturæ ad Deum justitiam, ipsa instantia supponet hoc, quod probandum fuisset.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum.

Plures in hac parte formatæ sunt ab Auctorebus objectiones, quas particiendo, fit.

Punctum Difficultatis 1.

Argumenta ab Auctoritate.

OBJICIT I. Arriaga. Varias Auctoritates, ut, quod Beatitudo appelletur Corona justitiæ &c. quod in Concilio Ephesino c. 7. dicatur. *Christus in sua satisfactione exaquare debuit, ad justitiæ amissionem*, quod Tridentinum definat justis proponendam esse gloriam: & ut hereditatem, & ut mercedem, quem locum sic urget. Quando Deus reddit gloriam, ut mercedem, non reddit ex debito non nisi standi suis verbis: hoc enim non sufficit, ut dicatur esse merces: nam etiam ipsis infantibus baptisatis, titulo fidelitatis, dat illam Deus, & tamen, in omnium dat illam Deus, & tamen, in omnium sententia, debitum illud non est mercedis. Ergo, debitum ob bona opera est majus, quam debitum fidelitatis.

RESPONDETUR. Loca scripturæ procedere de justitia quidem, sed non rigorosa, quæ scilicet ponat defectum potestatis in Deo, ad agendum vel negandum, sine injuria, sed procedunt de justitia liberalius sumpta, hoc est, quod nunquam Deus inæqualitatem committat per defectum in assignatione præmiorum, attenditque ad æqualitatem sive arithmeticam sive Geometricam in justitia reperibilem, quamvis sine obligatione justitiæ rigorosa. Hinc dat gloriam justis, velut mercedem: quia in illius collatione, injuriam nunquam committit, attenditque ad positionem actionis meritoria, ut attenderet rigorosa justitia, quæ positio actionis meritoria, quia non datur in infantibus baptisatis, ideo illis non datur beatitudo, ut merces. Breviter, ergo in hoc stabit justitia illa latior: quia nata est totum præstare id, quod & rigorosa justitia, seclusa obligabilitate potestatis divinæ.

Conformiter, ad dicta in prima Parte dici posset, quod hæc significet Trident. duplici motivo moveri Deum ad dandam beatitudinem

adultis: nempe & titulo misericordiae, quo nos adoptat in filios; & titulo meritorum absolute praevisorum, quod indicat *Lymerces*. Sed inde non sequitur ulla obligatio in Deum. Denique retineri potest etiam ex doctrina Vasq. quod Deus iustis adultis reddat gloriam, tanquam mercedem, ex obligatione tamen solius fidelitatis, quae ipsa fidelitas distingui adhuc potest: nam est aliqua fidelitas fundata in solo placito promittentis, non intuentis aliud, quam conservationem suae veridicitatis, & alia est fidelitas, quae non tantum in solo placito promittentis fundatur, sed etiam respicit taxam actionum alius, in sui gratiam oblatarum. Prior illa non fundat rationem mercedis, solumque illa reperitur in collatione gloriae infantibus, vel adultis iustificatis, qui nulla opera exercuerunt; Posterior fidelitas fundat rationem mercedis. Ita in aliquibus Religionibus datur merces exemptionum, & praemium ratione certorum laborum; & tamen ad haec ipsa praemia Religio non tenetur, nisi lege fidelitatis. Quando autem Christus dicitur. *Exaquare debuit ad iustitiam amissum*: sensus est, posuisse Christum tantum, quantum requirere posset, etiam rigorosa iustitia, imò plus, cum hoc, tamen stat, ut non detur illa rigorosa intercedens iustitia, inter Deum & Christum.

INSTAT 1. Arriaga. Velea condignitas operum infert aliquam obligationem maiorem quam fidelitatis, vel non infert, si infert erit illa iustitialis, si non infert. Ergo, non magis debet Deus augmentum gratiae bene operanti, quam debeat primam gratiam, vel perseverantiam.

RESPONDETUR. conformiter ad primam Responsionem. Intercedere illic obligationem iustitiae latiori modo sumptae. Conformiter autem ad Vasq. dici potest, augmentum gratiae pluribus titulis deberi, quam perseverantiam finalem, licet intra speciem fidelitatis.

INSTAT 2. Idem. Nemo proprie vocatur iniustus sola violatione fidelitatis. Unde non dicitur esse Deus iniustus, si neget perseverantiam iustis. Ergo, differitur à PP. de alio prefiori gradu quam solius fidelitatis.

RESPONDETUR. Differere PP. de iustitia latiori modo sumpta, hoc est; Virtute aequandi merita praemiis, licet sine ulla adstrictione, strictè iustitiali. Conformiter autem ad mentem Vasq. dici potest PP. differere de alio prefiori gradu intra speciem fidelitatis supra explicatae, licet non de prefiori, extra gradum fidelitatis.

INSTAT 3. Idem. Munus iustitiae Dei praescribit unicuique reddere secundum opera sua, si ve mercedem, si ve poenam, nulli autem redditur poena, ex mera fidelitate. Ergo, nec merces.

RESPONDETUR. Nulli poenam reddi ex mera fidelitate, secundum praecise veridicitatem, aut potius pro ipso stare promissis acce-

ptam: nemo enim est dignus poena, quia aliquis verè dicit, se illum puniendum; potest tamen reddi poena ex mera fidelitate, hoc est, ex virtute non extracta ultra speciem fidelitatis, respiciente tamen alia v.g. meritum facti; malitiam, operis &c. cui se veridicitate sua potest adstringere, ad opponendam poenam. Conformiter autem ad primam Responsionem, dici potest, quod non tantum munus iustitiae rigorosae praescribat unicuique reddere quod suum est, sed etiam munus iustitiae latius sumptae, stans in hoc, quod est ponere eam aequalitatem sine obligatione, quae poneretur cum obligatione.

INSTABIS 4. Assumendo ea, quae sibi in simili objecit Ripalda. Iustitia haec latiori modo sumpta, potest intervenire adtribuendum bona congruae dispositioni, & tamen Auctoritates alatae admittunt in meritis condignis iustitiam, Ergo, loquuntur de stricta iustitia.

RESPONDETUR. Sicut oppositi, collationem gratiae pro merito de congruo, non dicunt esse iustitiales, ob defectum excellentiae in illis actionibus, defectum pacti, defectum propositionis praemii; ita & in praesenti dicitur, non intervenire tunc iustitiam illam à nobis admittam, quae est aequalis strictè sumptae, in aliis ferme, excepta, stricta obligatione.

INSTABIS 5. Ex eodem. Licet Deus antecederet non promississet mercedem, nec pactus fuisset, cum homine, posset ex iustitia illa, latiori modo sumpta, tribuere bonis iustorum meritis praemium: quemadmodum tribuit animo potentias, & naturis rerum proprietates. Ergo, hic intelligitur strictior iustitia.

RESPONDETUR. Deficiente pacto, non intervenire iustitia latiori modo sumpta, prout hic à nobis ponitur: quia etiam illa requirit pactum, rationem accepti &c. Deus, autem confert rebus suas proprietates, non intuitu accepti, adeoque nec ex iustitia latiori, qualis hic à nobis admittitur. Particularius expendendo Auctoritates.

Auctoritates Sacrae Scripturae proponuntur.

1. **L**ocus est. Ad Rom. 4. *Ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum*, quem locum interpretatur Chrysost. Serm. 8. col. 2. *etiam homo debitorem sibi Deum habet*.

RESPONDETUR. Deum esse debitorem ex iustitia, latiori modo sumpta, ut dat tantum, quantum debet, imò plus quam debeat: attendendoque in taxa praemii non ad merum suum placitum, sed etiam ad conditionem operum; licet hoc ipsum faciat, non ex obligatione strictè iustitiali. Quo etiam modo interpretari possumus Chrysost. Anselm. D. Thomam apud eundem Rip.

2. Lo-

1. Locus est. Ad Hebr. 6. *Non enim iniustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri.* Nullus autem est propriè iniustus, nisi violaret debitum iustitiæ propriæ. Quod eo sensu accipit D. August. L. de Nat. & grat. c. 2. L. 4. contra Julian. cap. 3. *Deus namque ipse, inquit, quod ab ipso iniustus, si ad ejus regnum verus non admittatur iustus.*

RESPONDETUR ex dictis. Fore Deum iniustum in iustitia latiori modo: nam de stricta, non loquitur Aug. Et certè cum attendat iustitia ad exclusionem inæqualitatis: sive illa exclusio fiat ex obligatione stricta, sive non stricta: ubi illam excluderis, iustus vocaberis.

3. Locus est ex 2. ad Timoth. 4. ubi vita æterna appellatur, *Corona iustitia*, in quem locum S. Thom. Lect. 2. *Corona, inquit, iustitia dicitur, quoniam Deus ex sua iustitia reddit.* August. tr. 3. in Joan. circa medium, *iam debitum inquit, flagitii, jam debitum exigit.* Bernar. L. 1. de gratia, *promissum quidem ex misericordia, sed ex iustitia servendum*, similia habet Ansel. in Expositione ejusdem loci. *Non dabit, inquit, Coronam iustitia, sed reddet mihi quasi debitam.* Et certè simplicius per coronam iustitiæ accipietur merces ex iustitia. Verba autem scripturæ, accipienda ut sonant, nisi obstat absurdum.

RESPONDETUR. Ne quicquam loqui Apostolum de iustitia rigorosa, & auferente Deo potestatem exhibitam disponendi. Erit ergo ex iustitia latiori, quæ tamen non sit collatio merè misericordiosa: hæc enim non attendit ad conditionem accepti, ad quam attenditur in hac retributione. Quid autem obsit, ne illa verba simpliciter accipiantur, petatur ex rationibus conclusionis, & ex iis, quæ ostendunt non posse obligari, per Ripalda potestatem absolutam.

4. Locus ex Matt. 20. Ubi agitur de conductione operariorum, quæ significat, per PP. recompensationem laborum, & tamen in illa conductione est contractus; intervenit ratio sui, *rolle quod tuum est.* Dicitque August. Serm. 73. in Joan. *Si tibi debebatur merces, reddita est, non gratia donata.*

RESPONDETUR. Si in illa parabola non agitur de vocatione ad Ecclesiam, tam Judæorum, quam Gentium, sed de recompensatione per vitam æternam, non est necesse id intelligi, de rigorosa iustitia, sed de latiori: quodque illic sit contractus conductionis, sed ex latiori iustitia, respiciens ad datum & acceptum. Nec parabola cum omni rigore accipienda; certè enim SS. non murmurant in cælo contra Deum.

5. Locus est. Ex Phrasibus scripturæ, quæ, bona spiritalia vendi à Deo significant; ita habetur Isaia 56. Apoc. 10. Matt. 18.

RESPONDETUR. Veritatem significatam illis verbis, esse de iustitia latius sumpta, conveniente in hoc cum iustitia rigorosa: quia etiam

attendit ad conditionem accepti, cum in mera misericordia, utpote definitivè gratuita, ad id, non attendatur.

Auctoritates SS. Patrum.

PRÆTER citatas. Primus Locus est. PP. Gregor. Chrysost. hom. 3. in Matt. inter medium & finem, *in salvari te per gratiam confitere, ut se ille tibi debitorem fateatur.*

RESPONDETUR. Nihil hîc agi de debito rigorofo: hoc solum significatur, nos non debere multum tribuere meritis nostris, cum iustitiæ nostræ sint tanquam pannus menstruæ. Quando autem Basil. dicit hom. 12. in Proverb. à cœlesti iudice deductam nostram iustitiam, docet deductam non quoad vim obligandi: nam hujus obligationis, non habetur, ex dictis, radix in Deo, sed deductam in exemplo servandæ æqualitatis, & impendendi, sui quanti, ad quantum aliûs.

2. Locus est PP. Latinorum. Cypriani. Lib. de Opere & Eleem. Sed illic nihil loquitur, nec innuit de iustitia, in quantum aufert potestatem expeditam agendi, prout voluerit Deus, adeoque non agit de iustitia rigorofo. Quando autem Ambros. L. 1. Offic. cap. 16. dicit, *quid possis, quod tibi debetur*, non est strictè locutus, aliàs nemo posset dicere, *Adveniat regnum tuum*, quod meretur. Sed solum significat promptitudinem Dei, quam non sit necesse commonere officii, & licet Ambr. in Psalm. 118. velit Deum conveniri, hoc est, actionem adversus illum institui, id rigorofo accipi non debet: Cui enim iudicio subditur Deus? sed, ut dixi, solum significatur promptitudo Dei in retribuendo. Quando autem August. Præfat. ad Psalm. 31. Lib. de Grat. & Lib. arb. cap. 8. Serm. 16. de Verb. Applic. col. 1. in Psalm. item 83. & Epist. 105. appellat Deum debitorem. Nego quod appellet debitorem secundum rigorem iustitiæ.

Auctoritates Conciliorum.

PRIMA ARAUSICANI 2. Can. 18. *Debetur merces bonis operibus, si fiant. Sed gratia, quæ non debetur, præcedit, ut fiant.*

RESPONDETUR. Mentem Arausicani fuisse, non determinare, quod illic sit rigorosa iustitia, sed quod necessaria sit gratia, gratis conferenda, quâ positâ, tum primum meremur: voluit enim Arausicanum opponere se Semi-Pelagianismo.

SECUNDA EST SENENSIS. *Ei qui fidem servaverit &c. coronam iustitiæ reddit.*

RESPONDETUR. Id fieri posse sine rigorofo iustitia.

TERTIA TRIDENT. sup. cit. quod explicandum, ut supra.

*G 3

Pun.

Punctum Difficultatis 2.

Rationes Oppositorum.

OBJICIT 2. Suar. Justitia per se, & præcise sumpta, dicit perfectionem simpliciter, nullamque in suo formali conceptu imperfectionem includit. Quod ipsum probatur. Ex generali ratione virtutis, quæ non passiones moderatur, sed operationes rectas facit: talis enim virtus, est perfectio intellectus, vel voluntatis, quatenus hæc sunt principia operationum absque passione, quod formaliter nullam imperfectionem importat. Deinde *justitia est constans & perpetua voluntas jus suum unicuique tribuendi*: nulla autem ex his particulis imperfectionem importat: voluntas enim perpetua de bono, perfectio est; tribuere etiam aliquid alteri ex vi hujus conceptus, imperfectionem non est, ad quod respexit S. Paulus, dum dicit, *Beatius est dare*. Denique quod is, cui aliquid datur, habeat jus ad illam rem recipiendam, non redundat in perfectionem dantis, nec minuit in justitia rationem virtutis, imò addit excellentiam supra alias virtutes morales.

RESPONDETUR. Retinendo hanc solutionem, quam huic argumento opposuit Suar. ostendendo imperfectionem, & quam particulam definitionis, imperfectionem importet in justitia, scilicet supposito jure alterius tribuere quod suum est, magnam esse perfectionem: hoc tamen ipsum supponit imperfectionem in tribuente, nempe & debitum tribuendi, & diminutionem in perfecto dominio ejus rei, quam tribuere tenetur. Oritur ergo illa imperfectio non ex ratione generica virtutis, nec ex ratione hac, quod sit moderativa actionum, sed ex prædicato obligationis potestatis, quæ obligatio imperfectionem importat.

INSTAT 1. Suar. Si illud jus sit ex voluntate ejus, qui illud soluturus est, tollitur in hac parte talis imperfectio.

RESPONDETUR. Non auferendam, secundum dicta superius. Deinde, spoliare se dominio, habereque diminutionem in bonis, quod non sit imperfectio, non probat Suar, fieri autem ex propria voluntate, hoc ipsum non excusat ab imperfectione: nam habere imperfectionem ex propria voluntate, non excusat, sed accusat, facereque aliquid: quia volo, salvat quidem libertatem, sed non perfectionem, cum etiam facimus mala, quia volumus.

INSTAT 2. Quod spoliatio domini, per se non requiratur, ad conceptum justitiæ. Unde etiam ejus exemplum est in Republ. & membris ejus: singula enim membra, habent jus, cum quo stat jus Reipublicæ.

RESPONDETUR. Quod non semper quidem, quando alteri jus suum tribuitur, tribuens, spoliatur se omni dominio; semper tamen aliquo

spoliatur: Nam cum dominium sit potestas utendi prout libuerit sine injuria, ut ajunt, alterius quando alteri tribuitur jus, jam non manet in tribuente, illud dominium. Hinc etiam in Republica, non manet dominium, ut ita dicam, particulare, & si extra causas justas boni publici, acciperet bona privatorum, peccaret contra justitiam.

INSTAT 3. Idem. Licet ratio debiti, quæ ex lege & directione procedit superioris, imperfectionem supponat, ratio tamen debiti, ut sic, abstractior est: potest enim oriri sine lege, ex intrinseca natura & rectitudine voluntatis, quod non est imperfectum, adeoque potest tribui Deo.

RESPONDETUR. Debitum justitiale posse oriri sine lege; ortum tamen etiam ex rectitudine voluntatis importat imperfectionem: quia obligationem potestatis, ut in posterum non possit uti re, prout libuerit.

INSTAT 4. Idem. Deo obligato ex justitia, non importatur defectus domini divini: quia dominium illius est universalissimum, & altioris ordinis, quod non excludit dominium proprium creaturæ. Sicut causalitates universales divinæ, non excludunt causalitatem creaturarum, imò multa sunt bona creata, quorum Deus non aliter efficitur Dominus, quam donando, illa creaturis, & ita non esset in Deo dominium beatitudinis creaturarum, nisi easdem bearet.

RESPONDETUR. Altitudo domini divini non excludit quidem dominium in creatura, comparata ad aliam creaturam, sed si obligaret Deus suam potestatem, illam quam obligaret, illa careret: etsi illam non obligaret non esset justitiam debitor: posset enim sine injuria negare. Sermo de causis infra redibit.

INSTAT 5. Idem. Quamvis non reperitur in Deo ratio substantiæ vel scientiæ secundum specificam creaturam rationem, reperiuntur tamen, secundum rationem genericam. Ergo idem dicendum de justitia.

RESPONDETUR. Cum in casu antecedentis, nulla imperfectio interveniat, ponenda est substantia in Deo, intervenit autem imperfectio obligationis in justitia.

Urget etiam Suar. Auctoritatem S. Thomæ. Sed S. Thom. non plus significat, quam quod nemini injuriam faciat Deus, & quod in præmiando, attendat ad acceptum. Docetque ulterius, ex ratione generica proxima, non repugnare Deo virtutes, quæ circa actiones versantur. Sed inde non sequitur, quod ex speciali sua ratione non repugnet, sicut repugnat Deo, ut sit obediens.

OBJICIT 3. Ripal. Recte componitur perfectissimum dominium Dei, cum stricta justitia, obligante potestatem ordinariam; sufficit enim ut maneat absolutum illud dominium non obli-

gatum;

gatum, manente obligata potestate ordinariâ. Sicut obligat Prætor potestatem privatam non publicam. Christus item dominium aliquod proprium. Creaturæ item possunt obligari sub peccato potestate præceptiva, non consultiva; potestate item dominii proprietatis possunt obligari ex iustitia, potestate verò dominii jurisdictionis, solum ex obedientia.

RESPONDETUR. Disparitates petendas esse ex rationibus Conclusionis, ut quod Prætori & Christo non debeat convenire omne possibile dominium, ut, quod nulla sit divisio in potestatem absolutam & ordinariâ. Paritas de præceptiva, non verò consultiva; non tenet: quia implicat consultivam, quâ talem, esse obligativam: quia ea, quæ consultit Deus, relinquit ut possint fieri, vel non fieri; adeoque non obligando ad peccatum: consequenter habebit Deus aliqua dictamina, ex natura sua non obligativa, non est autem repugnantia, ut quæcunque est in Deo potestas disponendi, sit inobligabilis, & si non repugnat, poni debet in Deo: qui est abyssus perfectionum. An creaturam Deus obliget ex iustitia, de hoc infra. Disparitas etiam dari potest: quia implicat dominium jurisdictionis obligare ad aliud, quam ab obedientiam: ad hanc enim exigendam ordinatur: non implicat autem non obligari nec diminui ullam potestatem divinam.

OBJICITUR 4. Idem. Potest Deus homini tribuere gloriam: quia sua est, seu homini debita jure proprietatis. Ergo poterit ex iustitia obligari. Antecedens probatur. Quia creatura potest acquirere jus proprietatis, quo æternam gloriam faciat suam: tribuunt enim Theologi jus iustis ad gloriam, tanquam filiis adoptivis & hæredibus, cum adoptio & hæreditas ferant jus ad hæreditaria bona, pertinetq; ad dominium Dei, posse sua bona aliis dare, aliosque, eorum Dominos constituere.

RESPONDETUR. Ab illis solum Theologis tribui ad gloriam æternam jus rigorosè iustitiale, qui oppositum nobis sentiunt. Aliud est de hæreditate creata: quia hæc acquiritur à persona, cui non debetur omne possibile dominium. Concedo quidem spectare ad dominium Dei, posse sua bona dare; sed nego ad dominium spectare, ut se exuat dominio; sicut nec dominium absolutum extubile est.

OBJICIUNTUR 5. Paritates.

1. Paritas in ante etiam tacta. Competit Deo vis causandi res creatas, nec repugnat, ut competat vis causandi creaturas, etiam creaturas. Ergo, poterit etiam competere & dominium Deo in rem & simul creaturæ etiam, per ordinem ad Deum.

RESPONDETUR. Nulla est experientia, & nulla ratio pro consequenti, cum tamen experiamur habere creaturas vim causandi. Rursus, si etiam creatura habeat vim causandi crea-

turam, non sequetur minus Deum posse, quam antea potuerit, adeoque in hoc nullum erit absurdum; minus autem poterit Deus obligato suo dominio: nam antea poterat disponere prout vellet, nunc non posset ut ante, sed nonnisi per potentiam absolutam. Item si creaturis non tribueretur vis agendi, falsum esset; quod esse, sit propter operari, spoliarenturque perfectione debita illorum naturæ. Jam autem jus contra Deum, nec fundatur in ipso esse, nec est perfectio debita. Rursus, illa vis agendi in creatura esset subdita Deo, disponderetq; de illa Deus prout vellet, adeoque illa causativitas, non est derogativa Deo. Jam autem illud dominium creaturæ, faceret, ne jam Deus disponere posset, prout voluerit, sine injuria. Addo. Prædicatum universalis causæ, licet fundet in Deo, ut ad omnes actiones creaturarum concurrat, hoc ipso enim non esset causa universalis, non fundat tamen, ne creaturæ agant; hoc ipso enim jam non haberet Deus titulum concurrentis, nec titulum causæ primæ, nullam scilicet habens secundam. Causativitates ergo creaturæ exiguntur ab aliquo indubiè prædicato Deitatis. Jam autem, ut creaturæ contra Deum excipere possint, suoq; se jure illi opponere, in nulla perfectione divina fundatur: imò titulus dominii divini fundat, ne creaturæ contra Deum excipiant. Denique vi causandi creaturis tributa, nihil minus manet in vi causandi divina, minus autem maneret in Deo, de potestate.

2. Paritas. Licet Deus non possit imperare peccatum, est tamen Dominus perfectus. Ergo etiam erit, quamvis non possit disponere, prout libuerit.

RESPONDETUR. Disparia esse: quia impossibile est Deum velle peccatum; & disponere de illo ut sit; quia voluit; est autem possibile, ut disponat de creatura, prout libuerit.

3. Paritas. Potest servus, quoad aliquas actiones, manumitti. Ergo & creatura.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia dominium in creaturis non est quid essenziale, adeoque diminuibile. Secus in Deo.

4. Paritas. Potest Deus pati diminutionem dominii, casu quo rem annihilat. Ergo, poterit pati diminutionem per voluntariam obligationem.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia habere dominium actuale rei non actualis, non est possibile: esset enim dominium in nihil, adeoque nullum. Jam autem possibile est, ne unquam possit ligari dominium rei in rem existentem, consequenter id Deo dari.

5. Paritas. Datur in Deo voluntas, quâ, prosequitur honestatem iustitiæ, ex proprio illius motivo. Ergo etiam poterit Deus habere & ipsam virtutem iustitiæ, habendoq; illum actum circa honestatem iustitiæ, poterit habere & hunc, *obligo me tibi*.

RESPONDETUR. Argumentum probare

R. P.
H. M. L. O. D.
J. A. M. O. W. S. K. I.
T. O. M. 3. e. 1. 4.
D. V. I.
6

multum; probat enim quod cum amet Deus honestatem obedientiae, possit habere virtutem obedientiae. Directè autem dici potest, ex eo præcisè, quod detur aliquis actus huius virtutis, non sequitur jam debere dari & alium actum ejusdem, ob cujus tamen actus, tanquam principalis, defectum, nec ipsa virtus dabitur. Sed de hoc aliàs etiam actum, ubi an Christus fuerit Subjectum poenitentiae.

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta pro obligabilitate dominii etiam absoluti.

OBJICITUR 1. Quia Deus est fidelis, credimus esse impossibile, ut etiam de potentia absoluta, desit præmium promissum. Ergo etiam, quia justus est, justitia Dei obligabit etiam absolutam potentiam.

RESPONDETUR imprimis; negando subjectum consequentis, esse scilicet Deum justum rigorosè. Attendendo autem ad vim medii termini, Disparitas est: quia si Deus posset non stare promissis, derogaretur perfectioni divinae, nempe fidelitati; quæ est bonum naturæ intellectualis; satisfaciendoque Deus suæ fidelitati, semper exercet suam perfectionem, eaque fruitur, quia bonum fidelitatis, est bonum naturæ intellectualis. Jam autem si obligaretur ex justitia, derogaretur perfectioni divinae, nempe dominio; cum Deus per essentiam sit Dominus, sicut per essentiam est fidelis, præsertim cum sit bonum naturæ intellectualis dominium, malum autem carere illo, ut careret illo, si illud obligaret.

INSTARI potest 1. Ergo saltem pro uno eodemque instanti poterit Deus esse obligatus ex justitia, cum ex illa dat, cum per nos in instanti donationis, sit dominium penes utrumque.

RESPOND. Est quidem etiam in donante dominium, sed tale, ut sit de essentia illius, habere vim, extinguendi dominium in donante pro sequenti tempore; nihil autem Deus potest in se tale habere, quod sit extingvum perfectionum illius.

INSTARI potest 2. Supponamus censer ab Angelis veram esse hanc sententiam, quod in instanti donationis uterque sit dominus in solidum; convenient inter se ex pacto justitiam, ut semper donent & redonent, eo casu nullus se spoliabit dominio, & tamen uterque erit justus, investieturque alium dominio. Ergo idem poterit facere & Deus.

RESPONDETUR. Etiam tunc in actu primo intercedet spoliatio dominii in Angelo, in quantum donat; spoliatio autem perfectionis, etiam in actu primo in Deo, repugnat Deo.

OBJICITUR 2. Hæc obligatio non repugnat: quia dominium perfectissimum Dei, est integrum cum potentia antecedenti dispen-

di pro libitu; at Deum esse obligatum sua promissione, etiam quoad potestatem absolutam, non tollit potestatem antecedentem, sed solum consequentem. Ergo, obligatio illius potestatis, non repugnabit.

RESPONDETUR. Quod obligatio per promissionem, de qua Minor procedit, non repugnet Deo, secus obligatio justitialis, quia illa relinquit quidem potestatem antecedentem pro ipsamet obligatione, sed non relinquit post obligationem, adeoque nec relinqueret jus in Deo.

OBJICITUR 3. Jus acquisitum creaturæ promissione Dei, obligat ex justitia potestatem, etiam absolutam: quia post factam promissionem, nulla potestate est possibile libitum Dei, oppositum libito creaturæ. Ergo, etiam obligat potestatem absolutam Dei.

RESPONDETUR. Posita illa obligatione per promissionem, salvabitur, adhuc dominium Dei absolutum, duplici titulo. Imprimis conditionatè: quia, si per impossibile, fieret oppositum promissis, ponereturque negatio futuri-
tionis rei promissæ, nulla per hoc irrogaretur injuria creaturæ, quod ostendit manere adhuc in Deo potestatem & dominium non ligatum. Deinde, salvari potest ratione diversarum formalitatum: nempe dominii & fidelitatis. Quod scilicet impossibile sit negatio rei promissæ, quantum ex vi fidelitatis, licet sit possibilis, quantum ex vi dominii. Sicut v.g. non est possibile, ut Deus naturali concursu exhibito per omnipotentiam, producat gratiam supernaturalem, licet hoc illi sit possibile in quantum est Auctor excedentium; & si possibilitas vel impossibilitas alicujus, potest attendi penes omnipotentiam, sic vel sic sumptam, cur non poterit attendi impossibilitas penes fidelitatem, possibilitas penes dominium? ad eum modum, quo aliquis in pluribus dignitatibus constitutus, secundum unum titulum non potest facere, potest secundum alium.

INSTABIS. Caret Deus jure ad negandam gloriam promissam, etiam per potestatem absolutam: quia repugnat jus ad usum impossibilem pugnantem cum esse Dei: neque enim potest esse jus in Deo, ut ipse non sit Deus, jam autem negare rem promissam, est usus impossibilis, pugnantem cum esse Dei.

RESPONDETUR ex dictis; repugnare jus ad usum impossibilem, respectu cujus, est usus impossibilis, non autem respectu cujus, usus non est impossibilis. Jam autem respectu fidelitatis est impossibilis usus de quo quæritur, non respectu dominii: præcipue autem cum obliget se Deus, quod hoc non sit futurum, non autem quod absolute non possit etiam hoc, si ex quacunque potentia vellet facere, illudque prius sufficit ad formalisandam fidelitatem.

OBJICITUR 4. Etiam potestas divina absoluta est subjecta voluntati divinae. E. obligari potest.

RESPON-

RESPONDETUR. Esse illam subjectam, non quoad suam in Deo reperibilitatem: neque enim abrogari potest à Deo; licet sit subjecta, quoad suum exerceri.

INSTABIS. Jus creaturæ in Deum, non debet esse obligatio instituta à Deo ad aliud, quam ut sit in utilitatem creaturæ, quæ obligatio potest esse, etiam circa potestatem absolutam.

RESPONDETUR. Si illud jus sit ex titulo fidelitatis divinæ, haberi posset à creatura, sed non sub onere injuriæ, obligationisque rigorosa.

OBJICITUR 5. Etiam supposita obligatione domini, potest adhuc salvari dominium in Deo idque duplici titulo. Imprimis, quia dominium debet esse respectu possibilem; hinc licet chymæram non possit Deus annihilare, est adhuc perfectus Dominus. Jam autem supposita promissione, non est possibile in Deo actus utendi re illa, prout voluerit. Deinde quia habet in potestate voluntates hominum, quibus aliquid promitteret, adeoque illas inclinaret, ad id non præstandum, quod eis promisit, si vellent non præstare.

RESPONDETUR. Quod ad primum attinet. Cum negemus obligari dominium Dei, negamus consequenter non esse possibilem actum utendi re illa, siquidem datur potentia illius actus inobligata. De chymæra disparitas est, quia non utendo illa, prout libuerit, nulla sequitur in dominio Dei: nunquam enim poterat illa uti, prout liberet. Si autem cum possit inante, uti re Deus ad libitum, nunc autem non posset, fieret mutatio in dominio, impossibileque est dominium in chymæras, possibile in obligabilitas potestatis.

Quod attinet ad secundum. Necdum salvabitur dominium Dei: quia ponetur dependens à consensu humano. Rursus per ordinem saltem ad gratias inefficaces, adeoque non impetrantes consensum, non posset sine injuria operari. Denique antecedenter ad impetratum consensum creaturæ, careret illa potestate. Illustrari solet instantia, si esset Petrus tam efficax in dicendo, ut posset persuadere creditori remissionem debiti, non ideo tamen esset Dominus stante debito, ita & in præsentia.

INSTABIS. Deus habet perfectissimum dominium nostrarum voluntatum, quamvis de illis non possit disponere independenter ab illis consentientibus. Ergo, & rerum obligatarum adhuc posset Deus habere perfectissimum dominium, quamvis de illis non posset disponere, nisi illis consentientibus, quibus obligavit dominium. Imò videtur de facto Deus obligasse suum dominium in voluntates creatas, in principis non prædeterminantium; siquidem uti illis non potest, independenter à consensu creaturæ.

RESPONDETUR. Cum nusquam habuerit

Deus potestatem, salvâ libertate necessitandarum voluntatum, quamvis eas non necessitet, verè adhuc manet non diminutum dominium, diminutum autem esset, si obligaretur, cum esset inobligatum. Addo quantumvis illas necessitaret adhuc injuriam non inferret, inferret autem, si procederet ut liberet, habendo obligatum dominium.

QUÆSTIO II.

An Creaturæ ad Deum, possit dari perfecta Justitia?

NEGAT VASQ. HURT. de Incarn. Becan. Merac. Ponunt illam alii cum Suar. in quantum illam ponunt in Deo. Aliqui illam negant in Deo, ponunt in creatura qualis Lugo. d. 3. n. 55. Falsolus autem 1. p. q. 21. a. 1. dub. 5. non ponit creaturam posse esse Deo justam, sed ponit posse esse injuriam.

DICENDUM est. Non posse dari strictam justitiam creaturæ erga Deum.

Probatio Conclusionis, quæ sit adferenda, ut videatur. Sit

DIFFICULTAS I.

Examinantur Argumenta Negantium.

CUM in 1. P. docuisset Vasq. non reperiri justitiam rigorosam, inter Deum, & homines, ut videre est disp. 84. Respondit illi Suar. præcipuè opusculo de justitia Dei. Iterato refutavit illum Vasq. 1. 2. d. 223. Aliqua ex illis adferenda sunt.

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur Primum Argumentum.

PRIMA RATIO est ex Vasq. 1. P. d. 85. n. 18. petita ex natura objecti justitiæ commutativæ, cujus formalis ratio in æqualitate dati & accepti consistit. Objectum formale justitiæ commutativæ, ejus distinctivum, est æqualitas dati & accepti. Sed inter creaturam & Deum non potest esse dicta æqualitas. Ergo. Major probatur Auctoritate S. Thom. id docentis 1. p. q. 21. a. 1. & 2. 2. q. 61. a. 3. & Auctoritate Arist. 5. Eth. c. 2. ubi dicit, specialem justitiam versari circa tria tantum bona, pecuniam, honorem, & salutem, & nisi statuatur in his æqualitas justitialis, sequitur in omni virtute esse justitiam propriè & speciali modo: quia omnis virtus observat in sua operatione æqualitatem cum sua regula. Et, si facere aliquid secundum voluntatem superioris, quod illi placet, est opus justitiæ specialis, & ex tali opere constituitur æqualitas justitiæ in retribuendo mercedem, tunc sequitur, in omni opere bono esse datum, & con-